

MARIO CABRÉ I AVA GARDNER

RETORNAREN A TOSSA

● Devia ser al voltant de 1975, més o menys. Des de l'Ajuntament, on llavors jo exercia el càrrec de regidor ponent de Cultura, havia intentat recordar una mica la nostra història col·lectiva. S'havien batejat diversos carrers amb noms de lloretencs il·lustres o de personatges que, tot i no ser de Lloret, hi estaven vinculats per alguna o altra raó. Entre aquests darrers es comptava el tenor Hipòlit Làzaro, l'home que tantes vegades havia cantat l'òpera "Marina", inspirada a Lloret. Cada vegada que inauguràvem oficialment el nom d'un carrer, descobrint la placa corresponent, que havia fet confeccionar amb artístiques majòliques de La Bisbal, procurava organitzar una exposició que ens tornés a fer present el personatge. Recordo que, en el cas d'Hipòlit Làzaro, van venir la vídua i la família a descobrir la placa i em van deixar tota una colla de vestits del gran tenor desaparegut utilitzats per ell en les diverses òperes, altres records personals i una bona col·lecció de fotografies. El vestit de capità de vaixell que feia servir per a l'òpera "Marina" i la partitura amb les anotacions del propi cantant, me'l van regalar per al futur Museu de Lloret. Amb tot aquest material vaig muntar una exposició digna, presidida pel bust del tenor que m'havia deixat la família Sanz. Diverses personalitats es van sumar a aquells actes, i em va sorprendre agradablement la presència inesperada del cantant Manuel Gas i de l'actor Màrius Cabré, que van voler assistir a aquella diada dedicada a Làzaro. A les postres del dinar, celebrat a l'Hotel Santa Marta, Màrius Cabré, amb aquella distinció tan seva, va dedicar una poesia en record del tenor homenatjat. La seva assistència va ajudar a enrodonir la festa. Quan, al matí, recorriem l'exposició instal·lada als baixos de l'Ajuntament, vaig comprovar com Mario Cabré —deixo el Mario, que és el nom com el fa servir ell— atreia encara la mirada i l'afecte de moltes senyorettes que es delien per saludar-lo i que es confessaven admiradores seves dels temps més famosos.

Temps que, bàsicament, es remuntaven al 1950, quan l'actor va prendre part en la filmació de la pel·lícula "Pandora i l'holandès errant" amb Ava Gardner i James Masson, rodada a la veïna vila de Tossa en bona part. Mario Cabré i Esteve, nat a Barcelona l'any 1916, era llavors un jove de 34 anys, famós com a matador de braus art en el que havia pres l'alternativa el 1943 i del que es retirà l'any 1960. Mario Cabré era, alhora, una persona d'una gran sensibilitat que posava de manifest també en el camp del teatre i, encara, de forma personalíssima, en el camp de la poesia; una poesia desgranada en castellà, a voltes amb aires i imatges pròpies d'un Garcia Lorca. Ja l'any 1947 havia escrit el seu llibre de poemes "El Mañaneta" del mateix 1950, el que titulava "Danza Mortal", publicat a Madrid amb pròleg del dramaturg i Premi Nòbel, Jacinto Benavente.

Quan vingué a Lloret per l'homenatge pòstum a Làzaro, Mario Cabré, estava encara dins la dècada dels cinquanta anys i tenia allò que diu l'adagi: "Genio

La signatura autògrafa de Mario Cabré sobre la fotografia que recorda els temps del seu idíl·li (1950)

y figura hasta la sepultura", expressió que encara avui es pot aplicar perfectament a la seva persona. Portava al seu darrera la fama de la pròpia vàlua, i encara més, la d'haver estat el conquistador, fora del guió de la pel·lícula, de l'Ava Gardner, la grana actriu nascuda a Smithfield (Carolina del Sud), l'any 1922, una de les vamps més conegudes i famoses del cinema de la nostra postguerra; portava encara al darrera un munt de curses de braus torejades, sis llibres més de poesia —posteriorment augmentats amb d'altres—, més pel·lícules (per exemple, "No comteu amb els dits" —1967— o "Nocturn 29" —1968— ambdues de Pere Portabella), i moltes representacions teatrals. No debades era Cabré l'actor que, gairabé cada any quan arribava el mes de novembre, posava en escena el "Don Juan Tenorio" de Zorrilla. Adhuc, també, sovint restablia en el teatre Romea o en d'altres, el prestigi del teatre català portant a l'escena "Terra Baixa" de Guimerà, "El Místic" de Rusiñol, etc.

El Mario Cabré que ens honorava amb la seva presència a l'homenatge d'Hipòlit Làzaro, era una autèntica personalitat amb un palmarès personal dens i brillant. Potser per això i perquè en el transcurs de les hores que passà amb nosaltres vam constatar que no era l'artista frívol, o cregut, l'home que se sap afavorit pel seu físic (fins i tot exhibidor de models), sinó una persona amatent, correctíssima, d'una àmplia cultura, un autèntic senyor, vam quedar més desagradablement sorpresos quan, al cap de poc temps d'aquella vinguda llegíem als diaris que un atac de feridura l'havia deixat pràcticament invàlid. Després, anàvem seguint també a través de la premsa, l'evolució de la seva malura, i les seves estades a Benicàssim per a sotmetre's a tractament de recuperació. Les fotografies que il·lustraven els reportatges, malgrat tot, no ens presentaven mai un Mario Cabré derrotat, abatut, sinó un home amb fe i esperança, que lluitava tenaçment i que continuava amb el gest senyor i el somriure de sempre. I sota aquesta imatge encara hi continuava, endemés, el poeta profund que escrivia:

"Estas manos que tanto acariciaron aquí tienes, mi Dios, entrecruzadas. Estas fuerzas regalo a tu soplo, hoy te entrego maldichas y sin savia. Hubo una edad de sangre vigorosa donde líricamente me apoyaba. Hoy se encuentra, por siempre, detenida en el acto final de esta jornada. Gracias, mi Dios, por ese tiempo dado para escribirte ahora estas palabras.

I encara aquesta altra:

Es posible que un día no esté en una semana, o que juntas las noches den la noche esperada.

Que todo te parezca perdido en lontananza. Cortados los caminos y la bondad cortada.

Y algo más es posible: el ver cómo te apartas teniendo la certeza de ser mucho y ser nada.

Pero faltar no puede la última esperanza: el empezar de nuevo tras la muerte empezada.

I tot sempre amb la constant d'un romanticisme que difícilment abandoni mai l'actor-poeta-terro, que sap prescindir de tot però que demana:

"Sólo quiero el reposo de tu mano sobre el cansancio de mi pecho herido. Sólo quiero el silencio que acompaña al aliento sutil de tu mutismo. Sólo quiero tu voz, sobre mi cuerpo, abrigando mi otoño vespertino ..."

La sorpresa, ara agradable, va sorgir fa uns dies, quan llegíem al diari que a Tossa es preparava un homenatge organitzat per Odette Pinto, gentil presentadora de Radio Espanya de Barcelona, amb col·laboració de la revista "Lecturas". Això volia dir, entre altres coses, que Mario Cabré s'havia recuperat fins al punt d'abastar la possibilitat de retornar a Tossa a trepitjar de nou els escenaris dels seus èxits i dels seus amors. Perquè Tossa encara era, per a ell, presència i record:

"Tossa de Mar! ¡Alerta!
Que no se pierda nada,
que nada se te pierda.

Guarda tus torres viejas,
tus montañas oscuras,
tu espuma siempre nueva.

Tossa de Mar! ¡Recuerda!
Has de guardarlo todo
y más que nada, a ¡ella!"

Per això, doncs, em va plaure assistir a l'homenatge que li fou tributat. El primer acte tingué lloc a la sala de sessions de l'Ajuntament, plena de gom a gom. Parlaments d'Odette Pinto, del presentador de TVE José Luís Barcelona i de l'alcalde de Tossa, Telm Zaragoza, que recordà aquells anys d'una vila pescadora que vivia amb dificultats i que, per mitjà de la pel·lícula "Pandora" mostrà els seus encants arreu i fou descoberta pels estrangers. A partir d'aquell moment començà la seva fama turística. La gent de Tossa seguia encurosiada les evolucions, els muntatges i tot el que feien artistes i tècnics de la pel·lícula. —Si haguessin vist, —em comentava el company de taula, regidor de l'Ajuntament — per a filmar l'escena del cotxe que corre per la platja van haver de muntar tot un encanyissat a fi que les rodes no s'enfoncessin ... El propi alcalde Telm, durant el seu parlament, recordava: —Nosaltres erem uns marrecs i corriem pes marges per veure En Mario Cabré i l'Ava Gardner com es feien petons ... En Mario, llavors, estava en la seva plenitud, era una mena d'Adonis, i l'Ava Gardner estava ... estava com ara ho diuen: bonal Mireu si devia tenir poder En Mario Cabré que fins i tot En Frank Sinatra va agafar l'avió i va venir corrent d'Amèrica, per por de perdre definitivament l'Ava ... " Mario Cabré, que rebé una placa de mans de Telm Zaragoza i escoltà el seu parlament tot somrient, digué després unes paraules d'agraïment en les que corroborà que era cert el que explicava el batlle "i encara més".

Després, les tres-centes persones que havien vingut de Barcelona en autocar, van recórrer els racons de Tossa que havia conegut Mario Cabré. Ell també, en cotxe, pujà fins a Vila Vella i es fotografià amb l'alcalde, entre pins, al costat dels canons, mirant el mar ...

Segurament que allà, davant de la badia, Mario degué recordar intensament el seu idil·li amb l'artista americana; idil·li magníficament reflexat en el seu llibre "Diario Poético a Ava Gardner" començat un 14 d'abril de 1950 i acabat un 25 de maig i que conté les impressions íntimes del poeta-actor davant d'aquella bellesa de 28 anys, les seves anades de Girona a S'Agaró, per a veure-la, els temps passats amb ella a Tossa mateix, etc. Fins i tot les dificultats per entendre-la, quan calia saber coses més precises que la llum de la seva mirada ...

"Conozco el sufrimiento del lenguaje
en su expresión más grande de tortura,
y el tener que pedir, como limosna,
la simple traducción de una pregunta ..."

Lloret de Mar

Només va faltar la nit, ara perquè aquell paisatge que Cabré retrobava, arran de far, li permetés refer les imatges descrites en aquell "Nocturno", escrit un 23 de maig de 1950:

"El faro aparta y muele, roca y noche,
descubriendo caminos con sus alas.

¡Qué azul más recogido, dulce, íntimo,
el de esta madrugada!

Sobre el mar, a lo lejos, senos blancos
de luces que se mecen en las barcas:
románticos candiles de las horas
que sueñan sobre el agua.

En su cuarto menguante la bahía.
El rocío y lucero con el alba.
Tú, embebida de amor, y yo contigo.
El aire en la ventana ..."

A Tossa, que en aquest temps encara no està invadida, la gent sortia al carrer per a saludar cordialment o simplement per veure passar, encara que fos dintre d'un cotxe, el "seu" Mario Cabré. Quasi bé tornava a ser veritat aquella estrofa escrita per ell feia 34 anys:

"Tossa de Mar está en fiesta
con su calle engalanada.
Júbilo de gente joven
por balcones y ventanas.
El griterío es un himno;
los brazos una guirnalda.
Mujeres y marineros
dan su corazón en llamas.
¡Qué sentir de buena gente
celebrando la llegada!
En coche de campanillas
pasa un torero sin capa,
vestido de traje corto
con sombrero de ala ancha.
Las flores llenan el aire
como aurora improvisada.
Si no fuera por ser hombre
algo en él se desbordara.
Tossa de Mar está en fiesta,
como engarce de sardana."

En comptes de tanta gent jove, ara l'actor anava voltat d'una munió de gent de cabells platejats, dones especialment, incondicionals d'aquell galan de quan tenien vint o trenta anys, i que no han oblidat. Dones, per a les quals Mario Cabré, en el llevant de taula del dinar que se celebrà en terme de Lloret, al restaurant El Trull, signà pacientment, amb la mà esquerra, llibres fotografies, menús, records nostàlgics ...

Per mitjà d'uns aparells de televisió estratègicament distribuïts per la sala, es passà novament, la pel·lícula "Pandora i l'holandes errant". Amb un apreciable i respectuós silenci es va anar seguint tot l'argument. A vegades, però, una entrada en escena d'aquell Mario Cabré de trenta-quatre anys era celebrat per les "fans" amb un entusiastic aplaudiment. Fins i tot s'aplaudia l'enigmàtica Pandora encarnada per la dona que tingué la virtut d' enamorador l'actor català i que, en el record, ara també retornava a Tossa. Mario Cabré —el vèiem de reüll— a voltes somreïa amb un punt de malícia i un punt d'ingenuïtat, a voltes s'aixugava discretament els ulls ... I potser el pensament volava cap als seus versos:

"En mi poblado silencio
habrá gritos que se clavan.
Tú coronaste la cumbre.
Yo, de la cumbre pasaba.
Los días que se aproximan
no tendrán ni una distancia.
Iré creando el futuro
sobre las horas pasadas.
Todo está aquí, fiel e intacto,
para un regreso del alma ..."

A les vuit de la tarda del dissabte 12 de maig de 1984 s'acabava l'homenatge a Mario Cabré, a un home que, en la plenitud de les seves facultats, assistí per autèntica

amistat a molts homenatges i a molts actes benèfics a favor d'altres. Era just que ara fos ell qui rebés l'escalf de les seves amistats.

Mario Cabré, que tot i la recuperació, no es invulnerable pel pas dels anys i dels contratemps, té, però, una tasca encara important per a desenvolupar, que potser passà desapercebuda sobretot a les "fans" presents en el dinar, però que no hi passa pas als qui, de veritat, estimem les obres de qualitat. Mario Cabré ha de continuar escrivint poesia perquè en ella hi ha la quinta essència de la seva persona. I per això, encara més, el seu record quedarà unit a Tossa, perquè Tossa és també, amb el seu mar, el seu paisatge, la seva vila vella, autèntica poesia. — Joan Domènech i Moner

UNIO DE JUBILATS I PENSIONISTES LLORET DE MAR

● Vista la próxima inauguración de nuestro tan esperado y deseado "L'ES-PLAI", esta Junta Directiva, tras previos sondeos ha creído con sentimiento, proceder a la disolución de la misma y a este fin convoca a los Sres. Socios a la Junta General que tendrá lugar en el Casino Lloret de Mar, de Lloret de Mar el día 6 de Junio a las 5 de la tarde, bajo el siguiente orden del día:

- 1.—Lectura del Acta Anterior.
- 2.—Estado de cuentas.
- 3.—¿Debe disolverse la Entidad?
- 4.—¿Entrega remanente pro Esplai?

Terminada la sesión será servida una merienda generosamente ofrecida por el CASINO LLORET DE MAR de Lloret de Mar, agradeciendo a tal Sociedad tan desinteresado acto.

Despacho de Tickets solamente para los Sres. Socios los días 31 de Mayo y 1 de Junio de 5 a 7 de la tarde en el local de costumbre, previa presentación del Carnet de Socio.

NOTA: Para la entrada al Casino precisa el Documento Nacional de Identidad y el ticket Rosa, sin los cuales inexcusablemente no se permitirá la entrada.

LA JUNTA DIRECTIVA

BIBLIOTECA DE LA CAIXA

CURSET DE MACRAME

● Els dies 5, 6 i 7 del proper mes de Juny, a les 19 hores, tindrà lloc a la Biblioteca de la CAIXA DE PENSIONS PER LA VELLESA I D'ESTALVIS, sita a la Rambla Romà Barnés, 15, un CURSET DE MACRAME.

L'inscripció del mateix caldrà fer-se a la pròpia Biblioteca i el preu serà de 200 pessetes.